

На ден 26.04.2010 година, во сала во општина Битола, се одржа Јавна расправа по Студија за оцена на влијание врз животната средина за проектот “Изградба на далекувод 2X110KV ТС Битола3-ТС Битола4”. Јавната расправа почна во 18:00 часот.

Присутни:

- **Билјана Спироска**, советник во Одделение за оцена на влијание врз животна средина во Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП)
- Влатко Цветановски, советник во Одделение за оцена на влијание врз животна средина во Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП)
- **Јулијана Иванова**, инспектор, претставник на о. Битола
- **Елизабета Силјановска Атанасова**, претставник на инвеститорот, Македонски Електро Преносен Систем Оператор - МЕПСО
- **Бранка Станојевска**, претставник на инвеститорот, МЕПСО
- **Боро Стоилов** претставник на инвеститорот, МЕПСО
- **Славјанка Пејчиновска Андонова**, консултант, одговорен експерт за изработка на Студијата- Еуро Партнер груп
- **Здравко Андонов**, учесник во изработка на Студијата
- **Снежана Ѓорѓиева**, Самостоен референт во Сектор за комуникација со јавност, МЖСПП, записничар
- **Засегнати граѓани** (Листа на присутни дадена во прилог - [Листа на присутни на јавната расправа](#))

Јавната расправа се одвиваше по следниот Дневен ред:

Отварање и вовед

1. Јавната расправа ја отвори Билјана Спироска, советник во Одделението за оцена на влијание врз животна средина во Министерството за животна средина и просторно планирање.

2. Поздравен збор на компанијата - инвеститор

Г-ѓа Силјановска Атанасова претставник на инвеститорот, **МЕПСО** накратко ги објасни причините за реализација и значењето на проектот. При тоа истакна дека истиот е финансиран од Светска банка и сопствени средства на компанијата. Новиот двосистемски 110 киловолтен далекувод кој е предмет на Студијата директно ги поврзува ТС (трафостаницата) Битола 3 со ТС Битола

4, и ТС Битола 4 со ТС Битола 2. Трасата која е избрана е најповолна и за истата е добиена согласност од Агенцијата за просторно планирање на РМ и о.Битола.

3. Презентација на студијата за оцена на влијанието врз животната средина Г-ѓа

Пејчиновска Андонова консултант за животната средина, одговорен експерт за изработка на Студијата, го претстави тимот кој ја

изработи и ја презентира(е истата. Студијата има цел да идентификува, предвиди, процени, спречи, ублажи, компензира и продискутира со јавноста за **негативните** биофизички, социјални, здравствени и останати ефекти врз различните елементи на животната средина од развојниот проект на изградба на двосистемски далекувод 2x 110 kV ТСС Битола 3 - ТС Битола 4 од страна на инвеститорот, пред да се донесе главната одлука за реализација на проектот.

Најпрвин, беше објаснет контекстот за планирање на проектот. Врз основа на видот и големината на проектот, МЖСПП го задолжи инвеститорот да изработи Студија за оцена на влијанието врз животната средина, како услов за добивање на Решение со кое се дава согласност за спроведување на проектот, согласно Законот за животна средина. Идентификувани се потенцијалните влијанија на проектот врз животната средина за време на градба, работа и тековно одржување, во случај на хаварија и по престанок на работа на далекуводот.

Во продолжение беа презентирани основните технички карактеристики за изградба на далекуводот кои ги презентираше г-дин Андонов. Трасата, со надземен вод, воглавно поминува низ ненаселено подрачје, а низ урбанизиран дел користен е кабелски вод. **Г-ѓа Пејчиновска Андонова**, истакна дека методологијата за изработка на студијата се: Истражување и оценка на типот, природата, времетраењето, реверзибилноста, значењето, јачината на негативните и позитивните влијанија на проектот врз сите елементи на животната средина, Проценување дали влијанијата можат да бидат спречени, избегнати, ублажени и/или компензирани, Предлагање на превентивни и корективни мерки за ублажување на влијанијата и План за мониторинг, Информирање на сите донесувачи на одлуки и вклучени страни за последиците од проектот врз животната средина и нивно вклучување во целиот транспарентен процес, Давање на препорака дали за продолжување со развојот и реализацијата на проектот. Користени се Листи на проверка/Леополд матрица (EIA Scoring checklist, Leopold Impact matrix) Секторски Упатства и Упатства од Светска Банка за ОВЖС.

Во Студијата се анализирани следниве влијанија: визуелни аспекти и влијанија врз пределот, електро-магнетни влијанија, биолошка разновидност, кумулативен ефект и социо-економски аспект и тоа во сите фази од животниот циклус на проектот - фаза на изградба, оперативна фаза и одржување и фаза на престанување со работа. За секое од овие влијанија, врз елементите од физичка/природна животна средина, здравјето на луѓето и живиот свет, и социјалниот аспект, во секоја фаза поодделно, предвидени се мерки за ублажување и намалување на потенцијалните негативни влијанија.

Заклучок на експертскиот тим на изготвувачот на Студијата имајќи ги предвид резултатите од анализите на влијанијата врз животната средина е дека постои голема оправданост за реализација на проектот.

Билјана Спироска, пред да ја отвори дискусијата информираше дека сите заинтересирани можат студијата да ја погледнат во општина Битола и на интернет страницата на Министерството и да дадат коментар во однос на истата.

Дискусија

Присутните развија дискусија во однос на Студијата и Проектот.

- Поставено беше прашање од г-дин Томе Блажевски член на советот на општина Битола: дали е земен предвид новиот детален урбанистички план на о.Битола кој е во фаза на донесување, и каде поминува точно трасата, дали е во близина на Тумбе Кафе.

** Одговорено беше од страна на инвеститорот: трасата е во насока Битола – Лавци - Буково – Крстоар – Кравари, сосем далеку е од Тумбе Кафе а исконсултирани се Општината и Агенцијата за планирање на просторот.*

-дискусија од граѓанин Димитар Димитров - Тој изрази пофалба за сеопфатноста и квалитетот на изработената Студија и дека е во согласност на поставената задача. Сепак, во својата подолга дискусија остро реагираше како сопственик на земјиште каде веројатно ќе поминува трасата на далноводот. Смета дека со тоа ќе се обезвредни неговиот имот, а очекувал дека логично е наскоро тој дел од Битола да биде урбанизиран. Детално му беше објаснета трасата, начинот на експропријација, консултирање преку повикување на сите сопственици на катастарски парцели, понудување на пазарна цена за траен откуп за местото каде е поставен столбот и привремен откуп за помин на спроводниците од надземниот далновод објаснети беа и други детали. Споменато му беше дека инвеститорот не може да добие градежна дозвола додека не е завршен процесот на експропријација. На граѓанинот му беше сугерирано писмено да се обрати до надлежните. Димитров, и покрај реченото, изјави дека преку суд, до крај ќе си ги барал своите права и дека планирал да ја информира Светска Банка за проблемите што ќе настанат со сопствениците.

Во продолжение претставниците од МЕПСО повториле дека изборот на градба на преносен надземен вод за поврзување на ТС Битола 3 и ТС Битола 4 претставува можност за сигурно и доверливо напојување на потрошувачите на електрична енергија во јужниот дел од општина Битола, каде и се планира урбанистичкото ширење на градот. Димитар Димитров, овој пат во улога и на доцент на ФЕИТ, се согласи со тоа, но истакна дека цената по единица должина е 6 пати повисока на подземниот кабел од надземниот вод, но затоа во случајов трасата е 6 пати пократка, па „подземниот кабел“ не би требало априори да се отфрла. Од страна на инвеститорот беше кажано дека тоа во моментот е неспроведливо бидејќи општините во РМ сеуште немаат доволно развиен подземен катастар. На тоа Димитров одговори сега непотребно се брза, а дека досега имало време (10 години од изработката на Студијата за развој на ВН мрежа во РМ од 2000 год.) да се направи тоа. Инвеститорот го информираше Димитров дека за предложеното решение, за кое веќе се добиени Услови за планирање на просторот и Решение од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање, се обезбедени финансиски средства во Проектот за развој на електропреносниот систем, финансиран од Светска Банка. Предлогот за кабелско подземно поврзување не значи дека е полесно за имплементирање во реалноста, бидејќи треба да се минува во урбана средина за која не постои подземен катастар и за него е потребно да се обезбеди коридор на кој треба да се воспостави службеност. На крајот претставниците од МЕПСО му објаснаа дека во процедурата на експропријација на земјиштето ако се дојде до судски процес и неможност за изнаоѓање на решение, тогаш ќе се премине кон изнаоѓање на техничко решение.

Други прашања не беа поставени и јавната расправа ја затвори г-ѓа Спироска во 20:00 часот.

Записничар:

Снежана Ѓорѓиева